

Ha én erdész lennék...

HOGYNE LETT VOLNA BELÉ SZERELMES MINDEN LÁNY, amikor romantikus regények főhőseit játszotta sorozatban. Klasszikus királydrámákban és modern magyar darabokban nyújtott fantasztikus teljesítményt. Aztán változtak az idők, szeretett színháza a musical felé fordult, ő pedig elköszönt. És mostanában operettekben is feltűnik. Nemrég jelent meg negyedik könyve. A hatvanhatodik születésnapját ünneplő Huszti Péterrel beszélgetett Borzák Tibor.

– Új könyvének címe: *Kik vagytok, hé! Hadd formáljam át kérdéssé: Ki vagy, hé?*

– Jogos a kérdés, örülök, hogy ezzel indított. Azt hiszem, nemcsak engem, hanem a szerkesztőt is az izgatta, ki vagyok én valójában. A szerkesztő úgymond előnyös helyzetben volt, hiszen a fiam, Huszti Gergely. Ismeri az életemet, a munkásságomat. Miként hatnak rám a szerepek, milyen folyamatok játszódnak le bennem, amikor készülök rájuk, mennyire építhetem be saját magamat a figurákba – legtöbbször ilyeneken tépelődöm.

– És mire szokott jutni?

– Arra jöttem rá, hogy mondatokat, gondolatokat cípelek magammal. Érdekes módon nem a híres monológok sorai villannak elő időnként. A Hamletből például a „Lenni vagy nem lenni...” helyett inkább erre emlékszem: „...hisz egy verébfű sem eshetik le a gondviselés akaratja nélkül. Ha most történik: nem ezután; ha nem ezután, úgy most történik; s ha most meg nem történik, eljő máskor: készen kell rá lenni: addig van...” Ahogyan Szomory Dezső Lajos király című drámájának főhőse Szapolyai seregeit várva az imbolygó árnyak láttán belekiabálja az éjszakába, hogy „Kik vagytok, hé!”, úgy én is ugyanezt kérdezgettem magamtól az előadások után hazafelé tartva. Hamlet, Cyrano, Lear, Peer Gynt, Jágó, Böffen Tóbi – kik vagytok?

– Önismereti utazásnak sem volt rossz!

– Nem bizony. Addig persze nem jutottam el, hogy dán királyfinak képzeltem volna magamat. Ami viszont nagyon fontos: minden jelentős szerepemben sokat megmutattam magamból. Ha ilyen módon váltam eggyé a figurával, akkor a közönség is jobban tudott azonosulni velem.

Névjegy

HUSZTI PÉTER 1944. május 4-én született Budapesten. Pontosan emlékszik arra a három színházi előadásra, ami miatt ezt a mesterséget választotta. (Úri muri a Nemzetiben, Anna Frank naplója és Sasfiók a Madáchban.) Nemcsak színpadon, hanem a filmen is számtalan szerepet játszott el. Rendezőként, tanárként is gazdag pályát futott be. A Madách Színház aranykorszaka után úgy jött el onnan a prózai társulat színe-java, hogy el sem búcsúztatták a kollégái. Az utóbbi években főleg Sopronban játszik és rendez, három éve a teátrum művészeti tanácsadója.

- *Ezért mondják a színészek, ne kérdezem őket a magánéletükről, hanem nézzem meg őket a színpadon. Megvan hát a magyarázat?*

- Igen. Az egyetemen arra tanítom a hallgatókat, hogy minél több személyes vonást - jót és rosszat egyaránt - sűrítsenek bele egy-egy szerepbe. Egyes szám első személyben játszának. Ne úgy fogják fel, hogy Hamlet azt mondja: „Lenni vagy nem lenni”. Mennyivel másként hangzik, ha a szavakat magannak tulajdonítom. Én töprengem a helyzetemen, én gondolom végig a sorskérdéseket, én keresem a megoldásokat.

- *Mindezekről lenyűgözően ír könyve emlékszótte-seiben. Fanatikus módon készült a szerepeire, távoli nyaralásain is az éppen aktuális figurával kelt és feküdt. Képtelen volt kikapcsolódni?*

- Nem hagytak békén a szerepek. Jágó például dubrovnik nyaralásunkon tartott fogva. Figyeltem, ahogyan jött haza a kikötőből az öböl kiskocsmájának tulajdonosa, Marco, én meg a homlokomra csaptam, hiszen Jágónak pontosan ilyenek lehettek a mozdulatai. Észrevétlenül beépültek az alakításomba. De ezt csak jóval később fedeztem fel magamon.

- *Meddig él egy szerep?*

- Döbbenetes, hogy még most is itt vannak bennem. Több mint száz főszerepet játszottam el nyolcezer estén át, a filmeket nem is említem. Gondolja csak el, milyen rettenetes mennyiségű szöveget kellett fejben tartanom. Amikor egy darab lekerült a műsorról, szétszedték a diszleteket, raktárba vitték a jelmezeket, néhány héten belül a szöveg is törlődött az agyamból. Halványan de-rengenek mondatok, de hosszabb részeket nem tudnék visszaidézni. Othello, Abélard, Armando és társaik úgy énekel tovább bennem, mintha a barátaim lennének.

- *Nagy bajba kerülne, ha újra kellene játszania őket. Egyébként belemenne ilyesmibe?*

- Érdekes felvetés. Előfordult, hogy felújítottunk korábbi darabokat. A régebbi szerepeimet azért nem vállalnám el, mert közben eltelt az idő, és már nem az vagyok, aki akkor voltam. Nem a szöveg lenne az akadály, hanem az életkor. Azt szeretem, ha korban hozzám illő feladatokkal keresnek meg.

- *Az utóbbi időben operettekben is feltűnik. Atnyergelt a könnyű műfajra?*

- Nem olyan könnyű az! Ötvenévesen találtak meg a zenés darabok, köztük a Vörös malom, az Isten pénze, a Hegedűs a háztetőn. Remekül éreztem magam a Csókos asszonyban báró Tarpataky szerepében, és most mutattuk be az Operettszínházban a Madame Pompadour, melyben XV. Lajost játszom. A királydrámák és az operett műfaja között hatalmas a távolság. Egy színésznek azonban minden helyzetben ugyanolyan komolyan kell játszania.

- *Mit irigyel a fiatal Huszti Péterből?*

- Semmit, hiszen velem történt minden. A hatvanas-hetvenes évek aranykorát úgysem lehet visszahozni. Micsoda darabokat játszottunk! Valóságos versengés volt a színházak között, hogy kinek sikerül megszereznie az értékeiből értékeesebb klasszikus és kortárs magyar drámákat, ki tud érvényesebb és megrendítőbb előadást létrehozni. Sajnálom, hogy mára felhígult a színházi szakma, a televízióról nem is beszélve.

- *Miként nézi a pusztulást?*

- Keserűen. Akik még emlékeznek a hajdani televíziós értékteremtésre, azok tudják, hová fajultak a dolgok. Ha bemutattak egy tévéjátékot, másnap mindenki arról beszélt. Pedig igen fajsúlyos darabok voltak, mégis odaszegtezték a nézőket a képernyő elé.

- *Most a celebeket bámulják, ahogy bogarat esznek...*

- Na, ez az, ami keserűséggel tölt el. Gvőzedelmeskedett a silányság. Hadd kanyarodjak vissza a fiatalágomhoz, az előbb ügyis rákérdezett. Néha megkérdezik tőlem: ha újrakezdeném a pályát, mit csinálnék más-ként? Semmit! Nem is kezdeném újra! Főleg annak tudatában, hogy mivé vált a mesterségünk. Inkább er-dész vagy karmester lennék.

- *Szerencséjére jökor és jó helyen lehetett színész!*

- Tényleg szükség volt szerencsére. Ezt azonban anyagiakban nem éreztem. Soha nem is kísértett meg a pénz. Fontosabbnak tartottam, milyen társulat tagja lehetek, s kikkel játszhatom együtt. Sajnos, a mai fiatalok (még színészek is!) nem ismerik a régiakat, nem tudják, ki volt Pécsi Sándor, Kiss Manyi vagy Besse-nyei Ferenc. Ezen elcsodálkozhatunk, mindazonáltal tisztában kell lenni azzal, hogy a színház múlandó műfaj. Egy estére szól, lélektől lélelig ér. Ha évtizedek múltán is emlékszik a közönség egy-egy előadásra, annak örülhetünk, de nincsenek, nem lehetnek örök érvényű megnyilvánulásaink.

- *Hajdanán rengeteg újság címlapján szerepelt, zsákszámba kapták a szerelmes leveleket. Ma is rajonganak önért?*

- Én mindig zavarban voltam ettől. Talán nem tűnik nagyképűségnek, hogy engem kezdettől fogva szerettek. Ez most is így van, azzal a különbséggel, hogy valahogy most sokkal igazibbnak érzem a felém áradó szeretetet.

- *Sose gondolta magáról, hogy „ó, mekkora színész vagyok”? Csak azért kérdezem, mert megtehetné volna!*

- Nem lettem más ember a sikereimtől, a díjaimtól vagy attól, hogy rektor, majd főtanácsvezető voltam a Színművészeti Intézetben. Mindig is teljesen normális életet éltem, komoly háttérrel jelentett a családom, annak ellenére, hogy a feleségem, Piros Ildikó is színésznő. Sose szerettem a sztárallűröket, azonos tudtam maradni önmagammal. Amikor tanítani kezdtem, Nádasy Kálmán, a főiskola akkori rektora azt mondta: „Addig tanítsál, amíg nem kell a pofádat rendezni, ha belépsz az osztályterembe, mert csak addig van tekintélyed a növendékeid körében!” Vagyis ne kelljen pózolni! Ezt a bölcs tanácsot életem során mindig szem előtt tartottam.

- *Most lett hatvanhat esztendő. Boldog születésnapot!*

- Az egyetemen is felkőszőntöttek. Jézus Mária: hatvanhat év! Minek ehhez gratulálni?